

Министерски съвет

Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-00-0001 от 14.02.2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 02.06.2023 г. - 02.07.2023 г. Неактивна

Номер на консултация: #7602-К

Област на политика: Архив - Култура

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на културата

Тип носител: Национално

С проекта се предлагат изменения и допълнения в Наредба Н-00-0001 от 14 февруари 2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания.

Предлаганите изменения и допълнения са свързани с усъвършенстване на процедурите по организиране, провеждане, документиране и отчитане на теренните археологически проучвания и създаване на предпоставки за стимулиране дългосрочното и отговорно отношение към проучването на археологическото наследство.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на културата

Адрес: София, София 1000, бул. Александър Стамболийски 17

Електронна поща: delovodstvo@mc.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредбата - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 1 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 2 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 4 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 7 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 8 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 9 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 10 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 11 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Приложение 12 - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

[Мотиви - вер. 1.0 | 02.06.2023](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Мартин Христов (02.07.2023 16:57)

Предложение:

Чл.27а (2):

Да стане:

Комисията се състои от представители на: Инспектората по опазване на КН, НАИМ при БАН или университетите с катедра "Археология", археолог от регионален исторически, археологически музей или от местен общински музей...

Има и регионални археологически музей и ако не се споменат в наредбата, техни представители няма да участват в комисиите. А това са специализирани музеи!

Автор: Мартин Христов (02.07.2023 16:47)

Предложения на д-р К. Димитров

В чл. 8, ал. 1, т. 2 да се добиви „, когато това е приложимо“.

Мотиви: Не всички обекти съвпадат с площта на имота, идентифициран с идентификатор. Не всички имоти имат идентификатор

В чл. 20, ал. 6 да се добави накрая изречение: „Средствата, предвидени за теренна консервация, могат да се намаляват само при наличие на обосновано становище на специалист, вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН“.

Мотиви: Рационално използване на средства е недопускане на разхищения. Да се гарантира, че научният ръководител няма самоволно да намалява средствата за теренна консервация, но и да се гарантира, че няма безсмислено да се харчат пари за такива дейности, когато няма нужда от консервация в предвидения в план-сметката размер.

Същата поправка и да се направи и в Приложение 4:

3. При необходимост научният ръководител може да променя размера на средствата по пера, без да надхвърля общата сума, заявена с план-сметката. Средствата, предвидени за теренна консервация, могат да се намаляват само при наличие на обосновано становище на специалист, вписан в регистъра по чл. 165, ал. 1 от ЗКН.

Мотиви: Рационално използване на средства е недопускане на разхищения. Да се гарантира, че научният ръководител няма самоволно да намалява средствата за теренна консервация, но и да се гарантира, че няма безсмислено да се харчат пари

за такива дейности, когато няма нужда от консервация в предвидения в план-сметката размер.

В преходните разпоредби § 1. т. 3, в списъка с документи, които гарантират, че инвестиционното намерение е законосъобразно, да се добави „или концесионен договор за добив или търсене на подземни богатства“.

Мотиви: При инвестиционно намерение по Закона за подземните богатства, няма документи по ЗУТ, а договори за добив и търсене.

Автор: Павел Деспотов (02.07.2023 02:55)

Относно заместник-ръководителя

Сега ще кажа едно нещо, което може би вие ще прецените, че не е за тук – при това обществено обсъждане. И може би няма да го приемете. Понеже аз го считам за важно и апелирам са се обърне внимание на това, което излагам на вашето внимание, уважаеми автори на Проекта за изменение и допълнение на Наредбата за извършването на теренни археологически проучвания.. Господин Мерджанов от РАМ Пловдив е прав, за това че трябва заместник-ръководителя преди да стане такъв да има стаж в археологически екип. Според мен заместник-ръководителя трябва да е дипломиран магистър по археология, да има стаж в археологически екип преди да стане заместник-ръководител. А, когато човек става заместник-ръководител това де факто пак си е стаж, макар и на по-високо стъпало.

Тука обаче изниква въпроса кой го осигурява този стаж? За хората, които ходят с археологически екипи и после стават и заместник ръководители, така получават стажа преди да станат заместници, и получават и стаж като заместник-ръководители.. Но има и хора, които поради една или друга причина ходят по-малко с археологически екипи, а за трети – участието им в археологически екипи са само студентските практики и след като завършат пак поради една или друга причина работят друго и не могат да се реализират като археолози а камо ли да се СЕРТИФИЦИРАТ по Регистъра по член 15 точка 5алинея 2 от Закона за културното наследство. Работата на един археолог е да провежда археологически проучвания. И е редно според мен след като има изисквания за какъвто и да било стаж - било в археологически екип или като заместник ръководител, по мое мнение той трябва да бъде осигурен чрез програма за стаж, в която да участват и държавата, и вузовете - за всеки завършил и дипломиран магистър по археология. За да може хората след като завършат да си имат всичко необходимо след като ,завършат - за да си работят по специалността.

Автор: РАМ Пловдив (30.06.2023 09:55)

По Глава четвърта „а“. Условия за приемане на теренни археологически проучвания
По чл. 27в, ал.2

Коментар (гл.ас. Д. Давидова): Становището на специалист, вписан в Регистъра, е абсолютно излишно, когато става дума за теренна консервация. Ако се дефинира какво може да включи такава консервация, комисията е достатъчно компетентна, за да напише в протокола какво да се прави. Това е смисъла на свиканата комисия. Може би трябва да се изисква от МК да назначава приоритетно археолози в дирекцията или изрично да се включва във всяка комисия реставратор.

Автор: РАМ Пловдив (30.06.2023 09:49)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По чл. 22, ал. 8.

Коментар (гл.ас. Д. Давидова): Как да се възстанови "външния вид" на проучван обект? Например, проучване част от обект, спиране, защото няма финансиране, но деструктивните методи вече са нарушили необратимо тази част. При липса на дефиниция за "теренна консервация" или ако няма какво да консервирате, защото сте изчерпали културните пластове до някакво ниво, но остават още неопределен брой такива, какво означава да възстановите външния вид на обекта? Обектите се приемат от комисия. Тя казва какво да се направи при всички случаи. *Това е излишна алинея.*

Автор: РАМ Пловдив (30.06.2023 09:43)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По чл. 22, ал.6

Коментар (гл.ас. Д. Давидова): Да се дефинира какво включва "теренната консервация на археологическият обект" и как се осъществява финансирането ѝ, след като не знаем какво ще открием, за да заложим съответното перо в бюджета. Оставено без допълнително уточнение дава много голямо поле за интерпретация. Ако е редовно проучване - има относителна идея какво и как се случва на обекта, но ако е спасително вече е съвсем различно. В повечето случаиспасителни проучвания се правят, поради попадането на имотв границите на някаква историческа зона или близост до вече регистриран обект. Това не дава точна идея какво ще се открие и какво ще реши комисията.

Автор: РАМ Пловдив (30.06.2023 09:36)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По чл.21, ал.4.

Коментар (гл.ас. Д. Давидова): Може да се направи уточнение за специфични случаи. При наличие на образователен ценз на заместника, съответен на ръководителя, няма необходимост от издаване на ново разрешение. Така ще отпадне излишното администриране при тези случаи. Ако остане така, означава да се правят наново всички документи - договор, план-сметка и т.н. Новият ръководител може да реши,

че планираните средства са недостатъчни и да поиска повече. Това си е направо рекет спрямо собственика-инвеститор, ако не се упомене, че не се променят другите обстоятелства по провеждане на археологическото проучване.

Автор: РАМ Пловдив (30.06.2023 09:28)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По чл. 21, ал.3. По въпроса за заместник научният ръководител

Коментар (гл.ас.Д. Давидова): Остава открит въпроса как човек, който не отговаря на изискванията за научен ръководител може изобщо да замества ръководителя. На практика единственият, който може да замени научния ръководител е съръководителят. Това означава, че всеки обект следва да има поне двама научни ръководители, за да се избегнат вероятности от спиране на работа.

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 14:32)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По отношение заместник научният ръководител.

Коментар (Любомир Мерджанов): Новите промени в Наредбата за ТАП отново по никакъв начин не уреждат въпроса със зам.-научните ръководители. Отново няма никакви изисквания към това кой може да е заместник-ръководител. Според мен, задължително е да има изискване за образование и стаж и за заместник-ръководителя. Това следва да е и първата стъпка за вменяване на истински задължения на заместник-ръководителя и увеличаване на времето, в което той може да замества научният ръководител; както и да има право сам да завърши археологическите проучвания, при невъзможност това да извърши ръководителят. Иначе пак оставаме на стария субективен начин на одобрение или не на заместник-ръководителя. Напълно излишно е едно проучване да има заместник-ръководител, ако той продължава да е толкова ограничен в правомощията си (според Наредбата за ТАП).

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 14:13)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания
По чл.22. (5)

Коментар (Любомир Мерджанов): Какво точно се има предвид тук? Наредбата за ФУИМФ не предвижда по-специално отношение към ръководителите на разкопки при предоставяне на материали за научна обработка. Създава се усещане, че материалите са на разположение само на ръководителя, и то безсрочно. Това не е добра формулировка.

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 14:00)

По Раздел III. Археологически разкопки.

По чл. 13 (2) ... При спасителни археологически разкопки задължително се достига стерилна основа или археологически структури с експозиционна стойност.

Коментар (Любомир Мерджанов): Това означава ли, че структури с експозиционна стойност (напр. мозайки), не могат да се вдигат, за да се проучва в дълбочина? И още: Кой и по какъв начин ще определя дали една структура има експозиционна стойност или няма?

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 13:55)

По Глава трета. Организация на теренните археологически изследвания

По чл. 17 (7). В случай, че археологически обект няма определени граници и охранителни зони, границите и обхватът на теренното археологическо проучване, посочени в разрешението се определят като временни такива, до предоставяне на статут на археологическия обект по реда на ЗКН.

Коментар (д-р Здр. Коркутова): При спасителните теренни археологически проучвания как ще се определят границите и съответно - статутът на обекта, когато за съответния терен има наличие за инвестиционна намерение?

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 13:48)

По Раздел III. Археологически разкопки

По чл. 13 (2). При спасителни археологически разкопки задължително се достига стерилна основа или археологически структури с експозиционна стойност.

Коментар (д-р Здр. Коркутова): Задължително до стерилна основа. Достигане до археологически структури, но когато са без експозиционна стойност? Не всички археологически структури са с експозиционна стойност.

Автор: РАМ Пловдив (29.06.2023 13:43)

По Раздел III. Археологически разкопки

По чл.27а (2) Комисията се състои от представители на: Инспектората по опазване на КН, НАИМ при БАН или университетите с катедра "Археология", археолог от регионален **исторически** музей или от местен общински музей...

Коментар (доц.д-р К. Кисьов): С предложение да се промени на: "археолог от регионален музей".

Автор: Павел Деспотов (23.06.2023 17:03)

Едно пояснение

?????? ?? ?????? ??? ???? ??????? ?????????????? ?? ??? ??? ??????? ?? ?????????????
???????????????? ?? ????? 23, ??, 2, ????? 1-5. ??? ??????? ?? ????? ?????????????? ??

???????????????? ???? ????????? ? ? ???? ???? ?????? ? ???? ????????? ? -
????????????,???????? ?????????, ????????????? ?????????? ? ? ???? ????????????? ????????? ?
?????????????. ??? ? ????? ?????? ??, ?????? ?? ?????????? ? ?????? ?????????? ? ???????,
????? ? ? ????????? ? ?????? ?? ?????????? ? ????????????? ????????????????? ????????? ? ??????
??? ???, ??? ? ?????? ? ????????????????? ????????????? - ? ???? ? ???? ? ???? ?
????????????, ? ? ? ? ????????????? ? ????????????? ? ?????? ? ?????? ?????????? ? ??????????
??? ?????????.

Автор: Павел Деспотов (16.06.2023 01:46)

още едно допълнение

Доколкото аз знам без да съм юрист - може и да греша, но Наредбата е подзаконов акт и според мен е редно промените, които се предлагат в нея да бъдат вкарани чрез проект за изменение и допълнение на Закона за културното наследство в главата касаеща археологията.

Автор: Павел Деспотов (07.06.2023 18:20)

Предложение за добавка към предложеното Приложение № 8 към чл. 17б, ал. 4

Предлагам след текста **Разрешавам на**, и трите имена на ръководителя да бъде добавено преди научната степен да бъде добавени думите **магистърска степен**. Същите думи предлагам да бъдат добавени и след **трите имена** на заместник-ръководителя и преди думите **научна степен**.

Мотивите ми са, че мисля, че така е по-правилно.

Автор: Павел Деспотов (07.06.2023 17:06)

Допълнение към Мотиви към Предложение

Според мен ще е правилно самата археологическа гилдия да изработи тези образци на документация

Автор: Павел Деспотов (07.06.2023 17:04)

Мотиви към Предложение

Мотивите ми да направя предложеното от мен Предложение са:

Според мен наистина няма смисъл след като един археолог е сертифициран и вписан в Регистъра към Министерство на културата по член 150 точка 5 ал. 2 от Закона за културното наследство отново да подава документи зависше образование по археология след като е сертифициран по този регистър и, че ясно и в закона и в наредбата се казва, че разрешителни за разкопки се издават на сертифицирани лица. След като това е така няма нискакъв смисъл според мен всеки път, когато археолозите кандидатстват за издаване на разрешителни за разкопки всеки път да доказват, че имат висше образование по археология.

Относно добавянето на точка 7 към член 23 ал. 2 от ??????? ? ?????????? ?
???????????? ? ??????? ? ?-00-0001 ? ? 14 ????????? 2011 ?. ? ????????????? ? ????????

???????????????? ??????????. ?????????? ?? ??? ?????? ?????????, ?????? ?? ????? ?????? ?????? ?????
?? ??? ????????? ????????? ?????? ?? ?? ?????????? ????????????? ?????????? ?? ????? ?????? ?????? ??????
?? ????????? ?????????????? ?????????????????? ?? ????? 23 ?? ??????????? ? ????? ?? ??? ?????? ??????????? ??
????????? ??????????, ?????? ?????? ??? ?????? ?????????????? ?????????? ?? ?????? ???????????????.

Автор: Павел Деспотов (07.06.2023 14:37)

Предложение

Предлагам след като археолога който е сертифициран като правоспособен по член 150 от Закона за културното наследство и при самата си заявка за сертифициране прилага копие от диплома за висше образование по специалност Археология и няма според мен никакъв смисъл от това археолога, който е сертифициран и при самото си кандидатстване за издаването на разрешително прилага документ, че е сертифициран, няма според мене никакъв смисъл от това да прилага копие от дипломата си всеки път, когато кандидатства за разрешително за провеждаето на теренни археологически проучвания.

След като чрез тази Наредба за изменение и допълнение на НАРЕДБА № Н-00-0001 ОТ 14 ФЕВРУАРИ 2011 Г. ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ТЕРЕННИ АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОУЧВАНИЯ се цели и усъвършенстване на процедурите по документиране предлагам към член 23 ал 2 от наредбата да се добви точка 7, която да гласи: Образци от изискваната документация по член 23, ал. 2, точки 1-5 да бъдат публични и публично достъпни и в електронен вид качени на сайта или на Министерство на културата, или на сайта на Националния археологически институт с музей при БАН

История

Начало на обществената консултация - 02.06.2023

Приключване на консултацията - 02.07.2023

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.